หนังสืออ่านเพิ่มเติม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เรื่อง แบบอย่างการทำความดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

พระมหาโมคคัลลานะ

นายสหวุฒิ ทวีศักดิ์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านสระบานสามัคคี ตำบลสำโรงตาเจ็น

อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๕ หัวเสือสำโรงตาเจ็น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๓

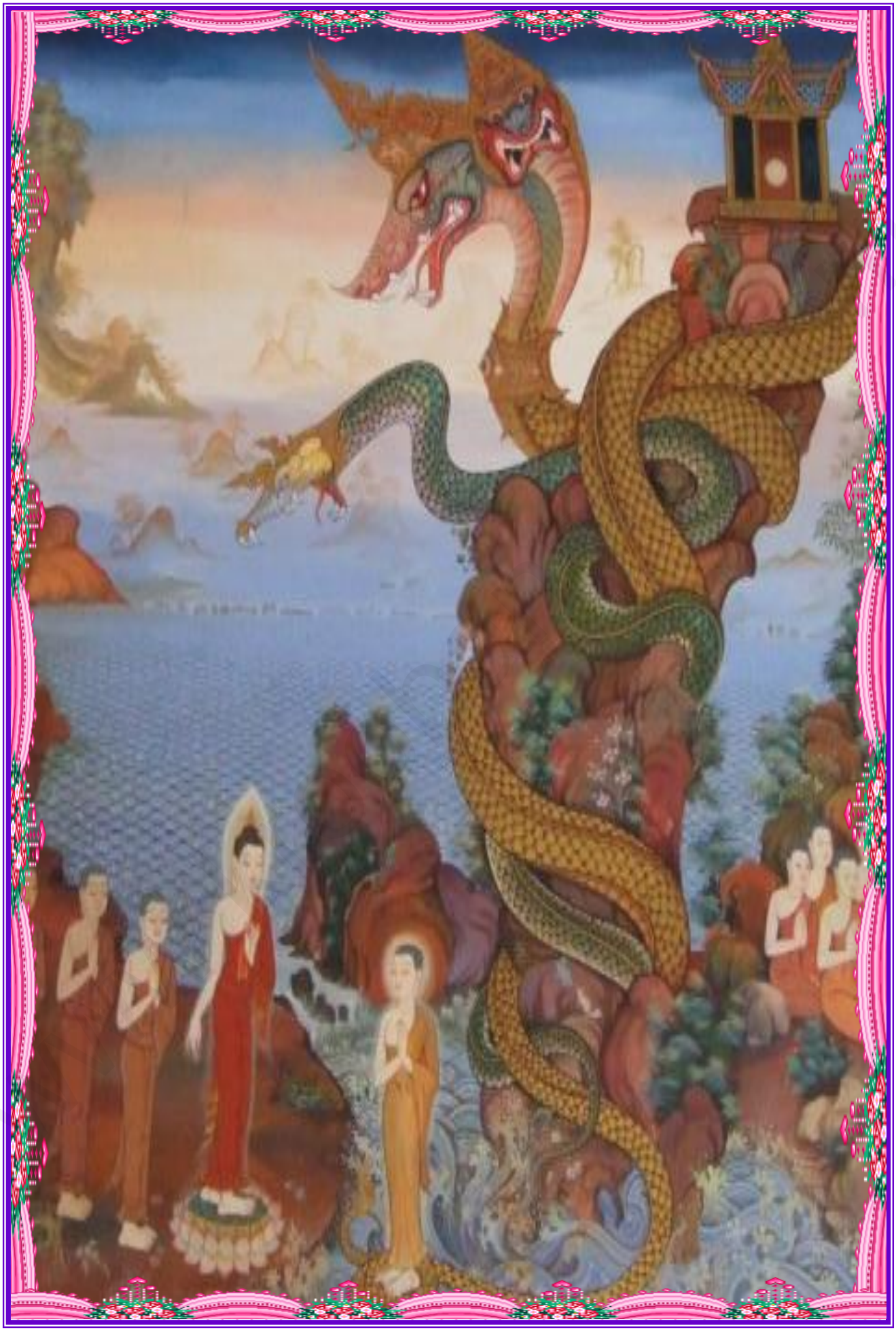

คำนำ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง แบบอย่างการทำความดี ได้จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านสระบานสามัคคี ตำบลสำโรงตาเจ็น อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๓ ควบคู่กับการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง แบบอย่างการทำความดี โดยมีเนื้อหา สาระการเรียนรู้ และตัวชี้วัด สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสระบานสามัคคี เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการอ่านของนักเรียน ตลอดจนพฤติกรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

อนึ่ง หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง แบบอย่างการทำความดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่สร้างและพัฒนาขึ้นสำเร็จลุล่วงได้ ด้วยการสนับสนุนของผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสระบานสามัคคี นายณรงค์ศักดิ์ ดวงสินธ์ และครูผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ประกอบด้วย นางสุภาพร วงศ์ชาลี นายคมสัน ติดมา นางวรวรรณ มิฤนดี และนางชฎาพร บังเอิญ พร้อมทั้งคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบ้านสระบานสามัคคี ที่ช่วยดูแล ให้คำปรึกษาและแนะนำในด้านต่างๆ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อครู นักเรียน และผู้สนใจเป็นอย่างดี

สหวุฒิ ทวีศักดิ์

www.kroobannok.com

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
สารบัญ	ก
คำแนะนำการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับครู	๑
คำแนะนำการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียน	๒
สาระสำคัญ	๔
ตัวชี้วัด	๔
จุดประสงค์การเรียนรู้	๔
แบบทดสอบก่อนเรียน	๕
พระมหาโมคคัลลานะ	๗
แบบฝึกหัดที่ ๑.๑	๑๓
แบบฝึกหัดที่ ๑.๒	๒๔
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๕
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน	๒๗
เฉลยแบบฝึกหัดที่ ๑.๑	๒๘
เฉลยแบบฝึกหัดที่ ๑.๒	๒๙
แบบบันทึกคะแนนประเมินตนเอง	๓๐
บรรณานุกรม	๓๑
ประวัติย่อผู้จัดทำ	๓๒

www.kroobannok.com

คำแนะนำการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับครู
เรื่อง แบบอย่างการทำความดี

๑. ศึกษาคำแนะนำในการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับครูผู้สอน และศึกษาเนื้อหาให้เข้าใจเป็นอย่างดี เพื่อเป็นการเตรียมการสอน

๒. ครูต้องเตรียมหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้พร้อม ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เพราะนักเรียนต้องศึกษาด้วยตนเองทุกคน

๓. ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียน รู้บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน

๔. ครูต้องปลูกฝังคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ด้านการรักษาสิ่งของของส่วนรวมอย่างเคร่งครัด โดยไม่ขีดเขียนหรือทำแบบฝึกหัดฉีกขาด

๕. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อประเมินความรู้พื้นฐานและพัฒนาการในการเรียนของนักเรียนแต่ละคน แล้วตรวจแบบทดสอบบันทึกคะแนนของนักเรียนแต่ละคนลงในแบบบันทึกคะแนน

๖. ขณะที่นักเรียนศึกษา หรือทำแบบฝึก หัด ครูคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในเรื่องความตั้งใจ ความกระตือรือร้น ความซื่อสัตย์ และคอยเสริมความรู้ ให้คำปรึกษากับนักเรียนที่ไม่เข้าใจทันที

๗. ถ้านักเรียนคนใดทำแบบฝึกหัดในเวลาเรียนไม่ทัน ครูให้ทำต่อในชั่วโมงที่ว่าง หรือทำเป็นการบ้าน พร้อมให้คำแนะนำเพื่อความเข้าใจตรงกันก่อนนำไปทำเป็นการบ้าน

๘. ครูต้องแจ้งผลการทำแบบฝึกหัด ให้นักเรียนได้ทราบผลการเรียนของตนเอง เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนากระบวนการฝึกทักษะในครั้งต่อไป

๙. ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๑๐. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนว่ามีพัฒนาการมากขึ้นเพียงใด แล้วบันทึกคะแนนของนักเรียนแต่ละคนลงในแบบบันทึกคะแนน

www.krobbanok.com

คำแนะนำการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียน
เรื่อง แบบอย่างการทำความดี

๑. หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง แบบอย่างการทำความดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มุ่งให้นักเรียนทราบ เข้าใจ และนำแบบอย่างการทำความดีของบุคคลต่างๆ ไปเป็นแบบอย่างที่ดี ในการประพฤติตนของนักเรียนต่อไป ซึ่งหนังสืออ่านเพิ่มเติมนี้ แบ่งออกเป็น ๘ เล่ม ดังนี้

- เล่มที่ ๑ เรื่อง พระมหาโมคคัลลานะ
- เล่มที่ ๒ เรื่อง พระราธะเถระ
- เล่มที่ ๓ เรื่อง พระสารีบุตร
- เล่มที่ ๔ เรื่อง พระอัญญาโกณฑัญญะ
- เล่มที่ ๕ เรื่อง พระอานนท์
- เล่มที่ ๖ เรื่อง พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
- เล่มที่ ๗ เรื่อง สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
- เล่มที่ ๘ เรื่อง ทีฆีติโกสลชาดก และสัพพทาฐิชาดก

๒. หนังสืออ่านเพิ่มเติมนี้ คือ เล่มที่ ๑ พระมหาโมคคัลลานะ

ศึกษาคำแนะนำการใช้แบบฝึกหัด
หน้าต่อไปเลยนะครับ

www.kroobannok.com

๓. การทำแบบฝึกหัดแต่ละชุดให้ปฏิบัติดังนี้

๑) อ่านสาระสำคัญ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้เข้าใจ และทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ

๒) ตรวจคำตอบจากเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

๓) ศึกษารายละเอียดของแบบฝึกหัดแต่ละตอนให้เข้าใจ

๔) นักเรียนทำแบบฝึกหัดแต่ละตอนในแต่ละชุดด้วยตนเองอย่างตั้งใจ แ ละไม่ควรรีบร้อน

๕) ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ

๖) ตรวจคำตอบจากเฉลยแบบฝึกหัด

๗) ตรวจคำตอบจากเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน พร้อมสรุปผลคะแนนที่ได้

๘) นักเรียนต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่เปิดดูเฉลยก่อน เพราะจะทำให้นักเรียนไม่มีความรู้อย่างแท้จริง

๙) การทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมแต่ละเล่ม และ ทำแบบทดสอบ ให้นักเรียนทำลงในสมุดของตนเองห้ามขีดเขียนเครื่องหมายใดๆ ลงในแบบฝึกหัดนี้

๑๐) นักเรียนสามารถนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมไปศึกษาค้นคว้า ทบทวนความรู้ และหาความรู้เพิ่มเติมได้จากครูผู้สอน

ให้เด็กๆ ศึกษาสาระสำคัญ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์ให้เข้าใจก่อนนะจ๊ะ

www.krooban.com

สาระสำคัญ

พุทธศาสนิกชนทุกคน ควรนำคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของพุทธสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่าง ไปประยุกต์ปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

ตัวชี้วัด

ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ป .๖/๓ เห็นคุณค่าและประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

ป .๖/๕ ชื่นชมการทำความดีของบุคคลในประเทศตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายประวัติของพุทธสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่างจากเรื่องที่อ่านได้
๒. วิเคราะห์คุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของพุทธสาวก ชาดก ศาสนิกชนตัวอย่าง และสามารถนำไปปฏิบัติได้

เราไปทำแบบทดสอบก่อนเรียนกันเลยนะครับ

www.kroobannok.com

แบบทดสอบก่อนเรียน

เล่มที่ ๑ เรื่อง พระมหาโมคคัลลานะ

คำชี้แจง

๑. ให้เลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

๒. แบบทดสอบ มีทั้งหมด ๑๐ ข้อๆ ละ ๑ คะแนน รวม ๑๐ คะแนน เวลา ๑๐ นาที

* *

๑. โกลิตะ คือชื่อของใคร ?

ก. พระสารีบุตร ข. อุปติสสมานพ

ค. พระมหาโมคคัลลานะ ง. สัพพทาฐิ

๒. สาเหตุที่โกลิตะ ได้เป็นเอตทัคคะ คือข้อใด ?

ก. บรรลุโสดาปัตติผล ข. บรรลุโสดาบัน

ค. บรรลุอรหันต์ ง. บรรลุความเห็นแจ้ง

๓. ก่อนบรรลุเป็นเอตทัคคะ พระมหาโมคคัลลานะ ได้เข้าเรียนในลัทธิใด ?

ก. ลัทธิธรรมยุทธ ข. ลัทธิสัญชัย

ค. ลัทธิกายกรรม ง. ลัทธิมหานิยม

๔. ข้อใด **ไม่ถูกต้อง** เกี่ยวกับการแสดงอุบายแก้ง่วงของพระพุทธเจ้า ?

ก. ละง่วงโดยตรึกตรองธรรมะ

ข. ละง่วงโดยการสาธยายธรรม

ค. ละง่วงโดยการเดินจงกรม

ง. ละง่วงโดยการนอนหลับเสีย

๕. พระมหาโมคคัลลานะ มีอิทธิปาฏิหาริย์ เรื่องใด ?

ก. ไปยังภูมิของสัตว์นรก

ข. ไปยังโลกสวรรค์ชั้นต่างๆ

ค. หายตัวไปยังสถานที่ต่างๆ

ง. ข้อ ก และ ข ถูก

www.kroobannok.com

๖. ข้อใดเป็นบุญทานที่เทพบุตร และเทพธิดา ได้กระทำไว้ ?

ก. รักษาคำสัตย์ ข. ห้ามความโกรธ

ค. ถวายอ้อย ง. ถูกทุกข้อ

๗. พระเถระ ทรมานพญานาคด้วยวิธีใด และที่ใด ?

ก. บังให้ควันพิษกลับไปหาพญานาค, กองทราย

ข. พ่นควันพิษใส่พญานาค, กองทราย

ค. บังให้ควันพิษกลับไปหาพญานาค, กองฟาง

ง. พ่นควันพิษใส่พญานาค, กองฟาง

๘. ข้อใดคือความใจกว้างของพระมหาโมคคัลลานะ ?

ก. ให้พระปิณโฑลภารทวาชะเถระได้แสดงฤทธิ์ โดยการเหาะขึ้นไปเอาบาตรของเศรษฐีในเมืองราชคฤห์

ข. ให้พระอนุรุทธะเถระบอกกับทุกคนว่า พระบรมศาสนา ไปแสดงยมกปาฏิหาริย์ แล้วเสด็จขึ้นไปจำพรรษา ณ ดาวดึงส์เทวโลก

ค. ไม่มีข้อใดถูก

ง. ข้อ ก และ ข ถูก

๙. พระมหาโมคคัลลานะนิพพานด้วยสาเหตุใด ?

ก. ชราภาพ ข. โจรทุบตี

ค. ทูลลาพระบรมศาสนาแล้วนิพพาน ง. กลั้นลมหายใจ

๑๐. ในอดีตชาติ พระมหาโมคคัลลานะ กระทำสิ่งใดบ้าง ซึ่งเป็นผลให้ได้รับทุกข์ในชาติต่อมา ?

ก. เลี้ยงดูบิดามารดาจนตาย ข. ทุบตีบิดามารดาจนตาย

ค. เชื่อคำยุแหย่ของภรรยา ง. เป็นโจรปล้นชาวบ้าน

* *

www.kroobannok.com

พระมหาโมคคัลลานะ

สวัสดีค่ะเพื่อนๆ
ฉันชื่อ ส้มแป้น ค่ะ

สวัสดีครับเพื่อนๆ
ผมชื่อ ส้มฉุน ครับ

พวกเรามีเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นแบบอย่างการทำความดีมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง เมื่อได้ฟังแล้วก็นำไปปฏิบัติตามด้วยนะ

บุคคลที่จะกล่าวต่อไปนี้ท่านชื่อ พระมหาโมคคัลลานะ ไปติดตามเรื่องราวของท่านกันเลยครับ

ตั้งใจเรียนนะครับ

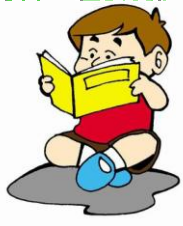

www.kroobannok.com

ชาติกำเนิด

พระมหาโมคคัลลานะ เป็นบุตรพราหมณ์นายบ้านในหมู่บ้านโกลิตคาม ได้ชื่อว่า **"โกลิตะ"** ตามชื่อของหมู่บ้าน บิดาไม่ปรากฏชื่อ กล่าวเพียงว่าเป็นหัวหน้าในโกลิตคาม มารดาชื่อ โมคคัลลี คนทั่วไปจึงเรียกท่านว่า **"โมคคัลลานะ"** ตามชื่อของมารดา ท่านเป็นสหายที่รักกันมากกับอุปติสสะมาณพ (พระสารีบุตร) ชอบเที่ยวแสวงหาความสุขความสำราญตามประสาวัยรุ่น และพ่อแม่มีฐานะร่ำรวย นอกจากนี้ยังมีอุปนิสัยใจคอเหมือนกัน และยังได้ออกบวชพร้อม

สาเหตุที่ได้เป็นเอตทัคคะ

โกลิตะพร้อมกับสหาย เรียนลัทธิของ อาจารย์สัญชัยได้ทั้งหมด โดยเวลาไม่นานนัก ไม่เห็นสาระของลัทธินั้น รู้สึกเบื่อหน่าย จึงคิดแสวงหาโมกขธรรมต่อไป โดยทำกติกากันว่า ใครบรรลุอมตธรรมก่อน จงบอกแก่อีกคนหนึ่ง อุปติสสปริพาชก ได้ฟังธรรมจากพระอัสสชิเถระ ได้ดวงตาเห็นธรรม คือ บรรลุโสดาปัตติผล จึงกลับมาบอกโกลิตะ ผู้เป็นสหาย และแสดงธรรมให้ฟัง โกลิตะได้ดวงตาเห็นธรรม คือ บรรลุโสดาปัตติผลเช่นเดียวกัน จึงพากันไปลาอาจารย์สัญชัยเพื่อไปเฝ้าพระศาสดากัน

www.kroobannok.com

ท่านเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก แต่ก่อนจะสำเร็จเป็นพระอรหันต์นั้นท่านก็พบกับอุปสรรคเรื่องความง่วง

อ้าว! อย่ามัวอ้ำอึ้ง รีบๆ เล่าให้ฟังเดี๋ยวนี้ อยากฟังเต็มทีแล้วนะครับ

พระพุทธเจ้าก็ทรงแสดงอุบายแก้ง่วงแก่พระมหาโมคคัลลานะ

เมื่อพระมหาโมคคัลลานะอุปสมบทได้ ๗ วัน ได้ไปทำความเพียรอยู่ที่ป่าใกล้บ้านกัลป์ลาวาลมุตตาคาม แขวงมคธ ถูกถีนมิทธารมณ์ คือ ความง่วงเหงาเข้าครอบงำไม่สามารถจะทำความเพียรได้ ขณะนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ สวนเภสกลาวัน ซึ่งเป็นสถานที่ให้เหยื่อแก่เนื้อ ใกล้เมืองสุงสุมารคิรี อันเป็นเมืองหลวงของแคว้นภัคคะ ทรงทราบด้วยพระญาณว่า พระมหาโมคคัลลานะโงกง่วงอยู่ จึงทรงทำปาฏิหาริย์ให้เห็นปรากฏ ประหนึ่งว่า เสด็จประทับอยู่ตรงหน้า ทรงแสดงอุบายสำหรับระงับความง่วงแก่เธอตามลำดับ ดังนี้

๑. ถ้ายังละไม่ได้ เธอควรตรึกตรองถึงธรรมที่ได้เรียนมาแล้ว ได้ฟังมาแล้วให้มาก จะเป็นเหตุให้ละความง่วงได้

๒. ถ้ายังละไม่ได้ เธอควรสาธยายธรรมที่ได้เรียนได้ฟังมาแล้วให้มากจะเป็นเหตุให้ละความง่วงได้

๓. ถ้ายังละไม่ได้ เธอควรยอนช่วงหูทั้งสองข้าง และลูบตัวด้วยฝ่ายมือจะเป็นเหตุให้ละความง่วงได้

๔. ถ้ายังละไม่ได้ เธอจงลุกขึ้นแล้วลูบนัยน์ตา ลูบหน้าด้วยน้ำ เหลียวดูทิศทั้งหลาย แหงนดูดาว จะเป็นเหตุให้ละความง่วงได้

www.kroobannok.com

๕. ถ้ายังละไม่ได้ เธอควรทำไว้ในใจถึงอาโลกสัญญา ถือกำหนดความสว่างไว้ในใจเหมือนกัน ทั้งกลางวันและกลางคืน ทำใจให้เปิด ให้สว่าง จะเป็นเหตุให้ละความง่วงได้

๖. ถ้ายังละไม่ได้ เธอควรเดินจงกรมสำรวมอินทรีย์ มีจิตใจไม่คิดไปภายนอก จะเป็นเหตุให้ละความง่วงได้

๗. ถ้ายังละไม่ได้ เธอควรสำเร็จสีหไสยาสน์ นอนตะแคงขวา ซ้อนเท้าให้เลื่อมกัน มีสติสัมปชัญญะ หมายใจว่าจะลุกขึ้นเป็นนิตย์ เมื่อตื่นแล้วควรรีบลุกขึ้นด้วยตั้งใจว่า เราจะไม่ประกอบความสุขในการนอน และการเคลิ้มหลับอีก จะเป็นเหตุให้ละความง่วงได้

พระพุทธองค์ ตรัสสอนอุบายเพื่อบรรเทาความง่วงโดยลำดับจนที่สุดถ้ายังไม่หายง่วงก็ให้นอน แต่ให้นอนอย่างมีสติ

“โมคคัลลานะ เมื่อเธอมีสัญญาอย่างใดแล้ว เกิดความง่วงขึ้น เธอจงทำไว้ในใจซึ่งสัญญาอย่างนั้นให้มาก จะเป็นเหตุให้ละความง่วงได้”

เพิ่มเติม

ข้างต้นเป็นไปตามพระไตรปิฎกฉบับมหามกุฏ และสยามรัฐ ซึ่งแปลสำนวนจากบาลีฉบับสยามฯ ส่วนพระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬา แปลสำนวนตามบาลีสากลซึ่งตรงตามบาลีลังกาและพม่า ได้เนื้อความว่า **“เมื่อเธอมีสัญญาอยู่อย่างไร ความง่วงนั้น ย่อมครอบงำเธอได้ เธออย่าได้มนสิการถึงสัญญานั้น อย่าได้ทำสัญญานั้นให้มาก เป็นไปได้ที่เมื่อเธออยู่อย่างนั้น จะละความง่วงนั้นได้”**

สำหรับบาลีจากพระไตรปิฎกบาลีฉบับต่างๆ เป็นดังนี้:

“ตสฺมาติห, โมคฺคลฺลาน, ยถาสญฺญิสฺส เต วิหรโต ตํ มิทฺธํ โอกฺกมติ , ตํ สญฺญํ มา มนสากาสิ (มา มนสิกาสิ (สี.), มนสิ กเรยฺยาสิ (สฺยา.), มนสากาสิ (ก.)), ตํ สญฺญํ มา พหุลมกาสิ (ตํ สญฺญํ พหุลํ กเรยฺยาสิ (สฺยา.) , ตํ สญฺญํ พหุลมกาสิ (ก.)) ฯ ฐานํ โข ปเนตฺถ โมคฺคลฺลาน, วิชฺชติ ยํ เต เอวํ วิหรโต ตํ มิทฺธํ ปหียถ”.)

พระพุทธเจ้าได้ประทานพระโอวาท ๓ ข้อ ซึ่งทำให้พระมหาโมคคัลลานะ ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์

โอวาท ๓ ข้อ ที่ว่ามีอะไรบ้างจ๊ะ เล่ามาเร็วเข้า

๑. โมคคัลลานะ เธอจงทำไว้ในใจว่า เราจะไม่ชูงวง คือ ความถือตัวว่าเราเป็นนั่น เป็นนี่ เข้าไปสู่สกุล เพราะถ้าภิกษุถือตัวเข้าไปสู่สกุลด้วยคิดว่า เขาจะต้องต้อนรับเราอย่างนั้นอย่างนี้ ถ้าคนในสกุลเขามีการงานมาก ก็จะเกิดอึดหนาระอาใจ ถ้าเขาไม่ใส่ใจต้อนรับ เธอก็จะเก้อเขิน คิดไปในทางต่างๆ เกิดความฟุ้งซ่าน ไม่สำรวม จิตก็จะห่างจากสมาธิ

๒. โมคคัลลานะ เธอจงทำไว้ในใจว่า เราจักไม่พูดคำอันเป็นเหตุเถียงกัน เพราะถ้าเถียงกันก็จะต้องพูดมาก และผิดใจกัน เป็นเหตุให้ฟุ้งซ่านไม่สำรวม และจิตก็จะห่างจากสมาธิ

www.krooban.com

๓. โมคคัลลานะ ตถาคตไม่สรรเสริญการคลุกคลีด้วยประการทั้งปวง แต่ก็ไม่ตำหนิการคลุกคลีไปทุกอย่าง คือ เราไม่สรรเสริญการคลุกคลีกับหมู่ชน ทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิต แต่เราสรรเสริญการคลุกคลีด้วยเสนาสนะอันสงบสงัด ปราศจากเสียงอื้ออึง ควรแก่การหลีกเร้นอยู่ตามสมณวิสัย ลำดับนั้น พระมหาโมคคัลลานะ ได้กราบทูลถามถึงข้อปฏิบัติอันเป็นธรรม ชักนำไปสู่การสิ้นตัณหา เกษมจากโยคะ คือ กิเลสเครื่องประกอบให้จิตติดอยู่ พระพุทธองค์ตรัสสอนในเรื่องธาตุกรรมฐาน โดยใจความว่า **“ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ เมื่อได้สดับว่า ธรรมทั้งปวงไม่ควรยึดมั่น ก็ควรกำหนดธรรมเหล่านั้น ในยามเมื่อเสวยเวทนา อันเป็นสุขหรือทุกข์ หรือไม่สุขไม่ทุกข์อย่างใดอย่างหนึ่ง และให้พิจารณาดังปัญญา อันประกอบด้วยความหน่าย ความดับ และความไม่ยึดมั่น จิตก็จะพ้นจากอาสวะกิเลส เป็นผู้รู้ว่าชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว ”** พระมหาโมคคัลลานะ ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว ท่านเป็นกำลังสำคัญของพระศาสนา ช่วยแบ่งเบาภารกิจ และยังพุทธดำริต่างๆ ให้สำเร็จด้วยดี เพราะท่านมีฤทธิ์ มีอานุภาพยิ่งกว่าพระสาวกรูปอื่นๆ จนได้รับการยกย่องจากพระบรมศาสดา แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง พระอัครสาวกเบื้องซ้าย โดยทรงยกย่องให้เป็นอัครสาวกคู่กับพระสารีบุตรว่า **“พระสารีบุตร เป็นพระอัครสาวกเบื้องขวา เปรียบเสมือนมารดาผู้ให้กำเนิดบุตร พระมหาโมคคัลลานะ เป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้าย เปรียบเสมือนนางนมผู้เลี้ยงทารกที่เกิดมาแล้ว พระสารีบุตรย่อมแนะนำให้ตั้งอยู่ในโสดาปัตติผล พระมหาโมคคัลลานะย่อมแนะนำให้ตั้งอยู่ในคุณเบื้องสูงขึ้นไป”**

นอกจากนี้พระมหาโมคคัลลานะ ยังเป็นผู้มีความสามารถในการนวกรรม คืองานก่อสร้าง ซึ่งพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า เคยทรงมอบหมายให้ท่านรับหน้าที่ **“นวกัมมาธิฏฐายี”** คือ ผู้ควบคุมดูแลการก่อสร้างวิหารบุพพารามที่เมืองสาวัตถี ซึ่งนางวิสาขาบริจาคทรัพย์สร้างถวายอีกด้วย

www.kroobannok.com

แบบฝึกหัดที่ ๑.๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. บอกชาติกำเนิดของพระมหาโมคคัลลานะ อธิบายมาพอเข้าใจ (๑๐ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. บอกสาเหตุที่พระมหาโมคคัลลานะได้เป็นเอตทัคคะ อธิบายมาพอเข้าใจ (๑๐ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. พระพุทธเจ้าแสดงธรรมให้พระมหาโมคคัลลานะฟัง คือเรื่องใด อธิบายมาพอเข้าใจ (๑๐ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

www.kroobannok.com

การบำเพ็ญประโยชน์ในการประกาศพระพุทธศาสนา

พระมหาโมคคัลลานะเถระ มีความสามารถในทางอิทธิปาฏิหาริย์ พระมหาโมคคัลลานะ เมื่อบวชและสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว ปรากฏว่า ท่านมีความสามารถโดดเด่นในทางอิทธิปาฏิหาริย์ เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ท่านสามารถแสดงฤทธิ์ ไปยังภูมิของสัตว์นรก และไปโลกสวรรค์ชั้นต่างๆ ได้ ท่านได้พบเห็นสัตว์นรกในขุมต่างๆ และของเทพบุตรเทพธิดาที่ได้เสวยความสุข จากการทำบุญไว้ในเมืองมนุษย์เช่นกัน ท่านได้นำข่าวสารของสัตว์นรก และของเทพบุตรเทพธิดาเหล่านั้น มาแจ้งแก่บรรดาญาติและชนทั้งหลายให้ทราบ ทำให้บรรดาญาติและชนเหล่านั้น พากันละเว้นกรรมชั่วลามก อันจะพาตนไปเสวยผลกรรมในนรก พากันสร้างบุญกุศล อันจะนำตนไปสู่สุคติโลกสวรรค์ และพร้อมกันนั้น ก็พากันทำบุญอุทิศไปให้แก่ญาติของตน เหล่าชนบางพวกที่ไม่มีศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ก็พากันละทิ้งลัทธิศาสนาเดิม มาศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น ทำให้พวกเดียรถีย์ทั้งหลายต้องเสื่อมจากลาภสักการะ ความเป็นอยู่ลำบาก อดอยากขึ้นเรื่อยๆ

www.kroobannok.com

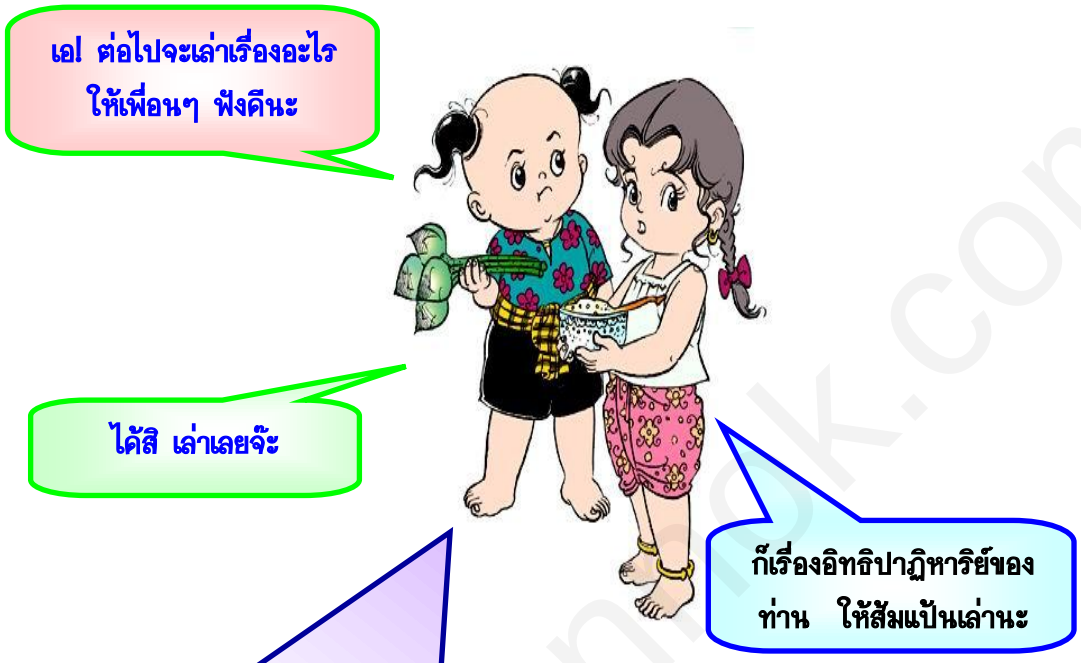

เรื่องที่ท่านไปเยี่ยมชมโลกสวรรค์ชั้นต่างๆ

มีเรื่องกล่าวไว้ในคัมภีร์ธรรมบทหมวดปิยวรรค และโกธวรรควา วันหนึ่ง พระเถระได้ขึ้นไปยังดาวดึงส์โลกสวรรค์ ด้วยอริยฤทธิ์ ได้เห็นปราสาทหลังหนึ่ง มีแสงแวววาวด้วยแก้วนานาประการ มีขนาดใหญ่ ทั้งกว้าง ทั้งสูง มีนางเทพธิดาอยู่ในปราสาทนั้นจนเนืองแน่น พระเถระจึงถามว่า **“แม่เทพธิดา วิมานนี้เป็นของใคร?” “ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ วิมานนี้เกิดขึ้นเพื่อนันทิยะ ผู้สร้างศาล ๔ มุข ๔ ห้อง ถวายพระบรมศาสดา พวกดิฉันมาเกิดในที่นี้ก็ด้วยหวังว่าจะได้เป็นบาทจาริกาของนันทิยะนั้น แต่จนบัดนี้ก็ยังไม่พบนันทิยะ เพราะท่านยังไม่ละอัตภาพจากโลกมนุษย์เลย ขอพระคุณเจ้าได้โปรดนำข่าวสารไปบอกแก่นันทิยะ ให้ละอัตภาพมนุษย์อันเปรียบประดุจถาดดิน มาถือเอาอัตภาพอันเป็นทิพย์ซึ่งเปรียบประดุจถาดทองคำล้ำค่าในโลกสวรรค์นี้ด้วยเถิด เจ้าค่ะ**

อันที่จริงวิมานนั้นได้เกิดขึ้นบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ พร้อมกับขณะที่นันทิยมาณพ ได้สร้างศาลาจัตุรมุขมี ๔ ห้อง ถวายแด่พระบรมพระศาสดาแล้วหลั่งน้ำทักษิโณทก ตกลงบนฝ่าพระหัตถ์ของพระบรมศาสดา

www.kroobanok.com

ท่านได้จาริกท่องเที่ยวไปยังสวรรค์ชั้นอื่นๆ ได้พบเห็นวิมานทองของเหล่าเทพบุตรเทพธิดาทั้งหลาย แล้วได้ไต่ถามเทพบุตรเทพธิดาเหล่านั้นว่า ทำบุญอะไร ทานด้วยสิ่งใด จึงได้เสวยผลบุญ ได้รับทิพยสมบัติ วิมานแก้ว วิมานทองอันงดงามยิ่งนัก เช่นนี้ เทพบุตรและเทพธิดาเหล่านั้น ต่างก็รู้สึกละอายที่จะบอกแก่พระเถระ เพราะบุญทานที่พวกตนกระทำนั้น มีประมาณเพียงเล็กน้อย คือ

๑. บางองค์บอกว่า เพียงรักษาคำสัตย์ จึงได้สมบัติ คือ วิมานนี้
๒. บางองค์บอกว่า เพียงห้ามความโกรธ จึงได้วิมานนี้
๓. บางองค์บอกว่า เพียงถวายอ้อยลำเดียว จึงได้วิมานนี้
๔. บางองค์บอกว่า เพียงถวายมะพลับ, ลิ้นจี่ ฯลฯ..... ผลเดียว จึงได้วิมานนี้

พระเถระจาริกไปยังสวรรค์ชั้นต่างๆ พอสมควรแก่อัธยาศัย แล้วก็กลับมาสู่มนุษย์โลก นำข่าวสารที่ได้พบเห็นมาแจ้งแก่หมู่ชนทั้งหลาย ซึ่งต่างก็พากันศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ทำบุญสร้างกุศล เพื่อหวังผลอันเป็นสุขสมบัติในปรโลก

มีอีกหนึ่งเรื่อง สัมฉุนเล่าเอง เรื่องที่ท่านพระเถระทรมานพญานาค

สมัยหนึ่งพระพุทธองค์ ทรงพิจารณาเห็นอุปนิสัยแห่งพระอรหันต์ของนักบวชนอกพระพุทธศาสนา นามว่า **“อัคคิทัต”** จึงรับสั่งให้พระมหาโมคคัลลานะเถระ ไปอบรมสั่งสอนให้ลดทิฏฐิมานะ ละการถือลัทธินั้นเสีย พระเถระรับ

www.kroobannok.com

พระพุทธบัญชา แล้วไปยังสำนักของอัคคิทัตนั้น กล่าวขอที่พักอาศัยสักราตรีหนึ่ง แต่อัคคิทัตปฏิเสธว่าไม่มีสถานที่ให้พัก พระเถระจึงกล่าวต่อไปว่า **“อัคคิทัต ถ้าอย่างนั้นเราขอพักที่กองทรายนั่นก็แล้วกัน”** ที่กองทรายนั้นมีพญานาคตัวใหญ่มีพิษร้ายแรงอาศัยอยู่ อัคคิทัต เกรงว่า พระเถระจะได้รับอันตราย จึงไม่อนุญาต แต่เมื่อพระเถระรบเร้าหนักขึ้น จนต้องยอมอนุญาต พระเถระจึงเดินไปที่กองทรายนั้น

พญานาคเห็นพระเถระเดินมา รู้ว่าไม่ใช่พวกของตน จึงพ่นควันพิษเข้าใส่พระเถระ ฝ่ายพระเถระ ก็เข้าเตโชกสิณ บังควันไฟให้กลับไปทำอันตรายแก่พญานาค ทั้งพระเถระและพญานาค ต่างก็พ่นควันพ่นไฟเข้าใส่กันจนเกิดแสงรุ่งโรจน์โชตนาการ พิษควันไฟไม่สามารถทำอันตรายพระเถระได้เลย แต่ทำอันตรายแก่พญานาคฝ่ายเดียว อัคคิทัตกับบริวารมองดูแล้ว คิดตรงกันว่า

“พระเถระคงจะมอดไหม้ในกองเพลิงเสียแล้ว” พร้อมทั้งคิดว่า “สาสมแล้วเพราะเราห้ามแล้วก็ไม่ยอมเชื่อฟัง”

รุ่งเช้า อัคคิทัตกับบริวารเดินมาดู ปรากฏว่า พระเถระนั่งอยู่บนกองทราย โดยมีพญานาคขดรอบกองทราย แล้วแผ่พังพานอยู่เหนือศีรษะพระเถระ จึงพากันคิดว่า

“น่าอัศจรรย์ สมณะนี้มีอานุภาพยิ่งนัก”

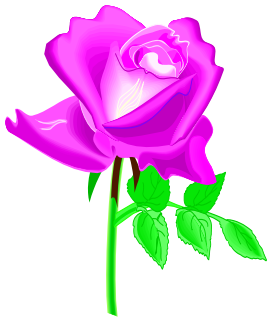

www.kroobannok.com

ขณะนั้น พระผู้มีพระภาคเสด็จมาถึง พระมหาโมคคัลลาน ะเถระ จึงลงจากกองทรายแล้ว เข้าไปกราบบังคมทูลอาราธนาให้เสด็จประทับนั่งบนกองทราย แล้วกล่าวกับอัคคิทัตว่า **“พระพุทธองค์เป็นศาสดาของข้าพเจ้าๆ เป็นสาวกของพระพุทธองค์”** ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงพระธรรมเทศนาให้อัคคิทัต พร้อมทั้งบริวารเลิกละการเคารพบูชาภูเขา ป่า ต้นไม้ และจอมปลวก เป็นต้น ที่พวกตนพากันเคารพบูชาว่าเป็นที่พึ่งอันเกษมสูงสุด ให้หันมาระลึกถึงพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ อันเป็นสิ่งประเสริฐสุด นำไปสู่การพ้นทุกข์ทั้งปวง เมื่อจบพระธรรมเทศนา อัคคิทัต และบริวารได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ด้วยกันทั้งหมด แล้วกราบทูลขอบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา พระบรมศาสดาได้ประทาน บรรพชาอุปสมบทให้ ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา

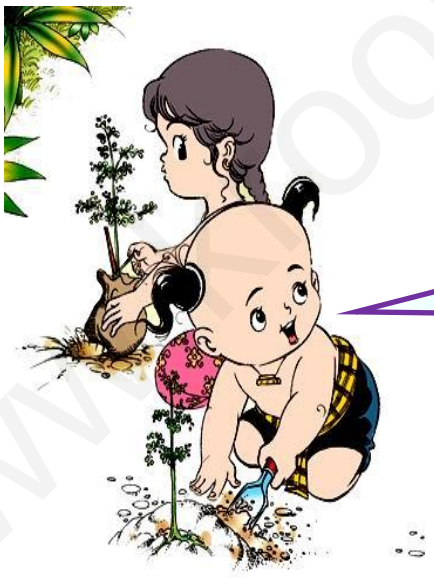

เรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ของพระมหาโมคคัลลานะเถระนั้นมีมาก แต่นำมากล่าวไว้ในที่นี้พอเป็นตัวอย่างเพียงเท่านี้

พระมหาโมคคัลลานะเป็นผู้ที่มีนิสัยอย่างไร เหรอ ส้มฉุน เล่าให้ฟังได้ไหม ?

www.kroobannok.com

ได้สิ พระมหาโมคคัลลาน ะเถระ ผู้เปี่ยมล้นด้วยคุณธรรมและความสามารถในอิทธิปาฏิหาริย์เหนือกว่าพระพุทธสาวกรูปอื่นๆ แต่ท่านก็เป็นผู้มีอัธยาศัย ใจกว้าง ไม่กีดกัน ไม่เบียดบังความดีความสามารถของคนอื่น ไม่ฉวยโอกาสชิงความดีความชอบจากผู้อื่น จะเล่าให้ฟังต่อไปนี้

สมัยหนึ่งเศรษฐีชาวเมืองราชคฤห์ อยากจะเห็นพร ะอรหันต์ที่แท้จริงเพราะในเมืองราชคฤห์นั้น มีเจ้าลัทธิหลายสำนัก ซึ่งต่างก็โอ้อวดว่า ตนเป็นพระอรหันต์ทั้งๆ ที่การปฏิบัติและหลักคำสอนก็แตกต่างกันเป็นอย่างมาก และหาแก่นสารมิได้ จึงให้บริวารกลึงไม้จันทน์แดง ทำเป็นบาตรแล้วผูกติดปลายไม้ไผ่ต่อกันหลายๆ ลำ ตั้งไว้ แล้วประกาศว่า **"ใครเป็นพระอรหันต์ ก็จงเหาะมาเอาบาตรใบนี้ไป"** เจ้าลัทธิทั้งหลายปรารถนาจะได้บาตร แต่ไม่สามารถเหาะมาเอา ไปได้ จึงมาเกลี้ยกล่อมเศรษฐีให้ยกบาตรให้ตน โดยไม่ต้องเหาะขึ้นไป แต่เศรษฐีก็ยงคงยืนยันว่าต้องเหาะขึ้นไปเอาเองเท่านั้น จึงจะได้ ขณะนั้นพระมหาโมคคัลลานะเถระกับพระปิณโฑลภารทวาชะเถระ กำลังยืนห่มจีวรอยู่บนก้อนหินใหญ่ เพื่อเข้าไปบิณฑบาตในเมือง ได้ยินพวกชาวบ้านพูดกันว่า **"ในโลกนี้คงจะไม่มีพระอรหันต์ เพราะวันนี้เป็นวันที่ ๗ แล้ว ท่านเศรษฐีประกาศให้พระอรหันต์เหาะมาเอาบาตร แม้แต่ครูทั้ง ๖ ที่โอ้อวดนักหนาว่าเป็นพระอรหันต์ ก็ยังไม่สามารถเหาะขึ้นไปเอาบาตรได้เลย เราเพิ่งรู้วันนี้เองว่าพระอรหันต์ไม่มีในโลก"**

พระเถระทั้งสองรูปนี้ ต้องการประกาศให้ประชาชนทั้งหลายรู้ว่า ในพระพุทธศาสนา มีพระอรหันต์อยู่จริง ดังนั้นพระมหาโมคคัลลานะเถระ แม้จะ

www.kroobannok.com

มีฤทธิ์ มีอานุภาพมากกว่า มีอายุพรรษามากกว่า แต่อาศัยความที่ท่านเป็นผู้มีใจกว้าง มีความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น ต้องการให้คุณของพระเถระรูปอื่น ปรากฏบ้าง จึงบอกให้พระปิณโฑลภารทวาชเถระ เหาะขึ้นไปเอาบาตรนั้นลงมา จนเศรษฐี และชาวเมือง พากันแตกตื่นมาดูกันอย่างโกลาหล

เมื่อครั้งพระบรมศาสดา ทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์ แล้วเสด็จขึ้นไปจำพรรษา ณ ดาวดึงส์เทวโลก มหาชนที่ประชุมกันอยู่ที่นั่นไม่ทราบว่าพระพุทธองค์หายไปไหน จึงพากันเข้าไปถามพระมหาโมคคัลลาน ะเถระ แม้พระเถระจะทราบเป็นอย่างดี แต่ท่านก็ไม่ตอบโดยตรง กลับบอกให้ไปถามพระอนุรุทธะเถระ ทั้งนี้ ก็เพื่อยกย่องคุณความรู้ความสามารถของพระพุทธสาวกรูปอื่นๆ ให้ปรากฏบ้างนั่นเอง

ปั้นปลายชีวิตของท่านเป็นอย่างไร สัมแป้นเล่าให้ฟังได้ไหม ?

ปั้นปลายชีวิตของท่านน่าสงสารนัก เพราะพระมหาโมคคัลลานะเถระ ถูกโจรทุบตีจนถึงแก่นิพพาน เพราะท่านต้องใช้กรรมที่ได้ทำไว้ในอดีตชาติ ดังจะเล่าให้ฟังต่อไปนี้

“พระมหาโมคคัลลานะนิพพาน”

วันเวลาผ่านไปตามลำดับ เข้าสู่ปัจฉิมโพธิกาล ขณะที่ท่านพระมหาโมคคัลลานะเถระพักอยู่ที่กาฬศิลา ในมคธชนบท นั้น พวกเดียรถีย์ทั้งหลาย มีความโกรธแค้นพระมหาโมคคัลลานะเถระ เป็นอย่างมาก เพราะความที่ท่านมีฤทธานุภาพมาก สามารถกระทำอิทธิฤทธิ์ ไปเยี่ยมชมสวรรค์และนรกได้ แล้วนำข่าวสารมาบอกแก่ญาติมิตรของผู้ไปเกิดในสวรรค์ และนรกให้ได้ทราบ ประชาชนทั้งหลายจึงพากันเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ทำให้พวกเดียรถีย์ต้องเสื่อมคลายความเคารพนับถือจากประชาชน ลาภสักการะก็เสื่อมลง ความเป็นอยู่ก็ลำบากฝืดเคือง จึงปรึกษากัน แล้วมีความเห็นอันเดียวกันว่า **“ต้องกำจัดพระมหาโมคคัลลานะ เพื่อตัดปัญหา”** ตกลงกันแล้ว ก็เรี่ยไรเงินทุนจากบรรดาศิษย์ และอุปัฏฐากของตน เมื่อได้เงินมาพอแก่ความต้องการแล้ว ได้ติดต่อจ้างโจรให้ฆ่าพระเถระ พวกโจรใจบาป ได้รับเงินสินบนแล้วพากันไปล้อมจับพระเถระถึงที่พัก แต่พระเถระรู้ตัว และหลบหนีไปได้ถึง ๒ ครั้ง ในครั้งที่ ๓ พระเถระได้พิจารณา เห็นกรรมเก่าที่ตนเคยทำไว้ในอดีตชาติติดตามมา และเห็นว่ากรรมเก่านั้นทำอย่างไรก็หนีไม่พ้น จึงยอมให้พวกโจรจับอย่างง่ายดาย และถูกพวกโจรทุบตีจนกระดูกแตกแหลกเหลว ไม่มีชิ้นดี พวกโจรแน่ใจว่าท่านตายแล้ว จึงนำร่างของท่านไปทิ้งในป่าแห่งหนึ่ง แล้วพากันหลบหนีไป

บุพกรรมของพระมหาโมคคัลลานะ

ในอดีตชาติ พระมหาโมคคัลลานะเถระ เกิดเป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่ ต่อมาเมื่อเจริญเติบโตขึ้น พ่อแม่ทั้งสองประสบเคราะห์กรรมตาบอดด้วยกันทั้งสองคน เป็นภาระที่ลูกชายคนเดียวต้องปรนนิบัติเลี้ยงดู การงานทุกอย่างทั้งนอกบ้าน ในบ้านลูกชายจัดการเป็นที่เรียบร้อย พ่อแม่ทั้งสองมิต้องกังวล ต่อมาพ่อแม่เห็นลูกชายอยู่ในวัยที่สมควรจะมีครอบครัวได้แล้ว จึงจัดการสู่ขอหญิงสาวที่มีชาติตระกูลใกล้เคียงกัน ให้มาแต่งงานเป็นคู่ของลูกชาย ทั้งๆ ที่ลูกชายมิได้เต็มใจ เพราะตนเองผู้เดียวก็สามารถ

www.kroobanrok.com

ปฏิบัติเลี้ยงดูบิดามารดาได้เป็นอย่างดี แต่เมื่อบิดามารดา เป็นภาระจัดการให้แล้ว ก็ไม่ขัดความประสงค์ของท่าน

เมื่อแต่งงานแล้วชีวิตครอบครัว ที่มีลูกสะใภ้ พ่อผัว แม่ผัว อยู่ร่วมกัน ในระยะแรกๆ ก็ราบรื่น สงบสุขเป็นอย่างดี เมื่อกาลเวลาผ่านนานๆ ไป ลูกสะใภ้ก็เริ่มรังเกียจพ่อผัวแม่ผัวที่ตาบอดด้วยกันทั้งสองคน จึงหาวิธีกำจัดท่านทั้งสองด้วยการยุแหย่สามีให้เกลียดชังพ่อแม่ คือ เมื่อสามีออกทำงานนอกบ้านก็แกล้งทำบ้านเรือนให้สกปรกรกรุงรัง เมื่อสามีกลับมา ก็ฟ้องว่า พ่อแม่ทั้งสองเป็นผู้กระทำ ตนเองไม่สามารถที่จะทนเห็นทนอยู่ผู้เฒ่าตาบอดทั้งสองคนนี้ได้อีกต่อไปแล้ว

ระยะแรกๆ สามีก็ไม่ค่อยเชื่อเท่าไรนัก ได้แต่รับฟังแล้วก็นิ่งเฉย แต่เมื่อภรรยาพูดบ่อยๆ และเห็นบ้านเรือนสกปรกมากยิ่งขึ้น จึงเชื่อคำของภรรยา และได้ปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรกับคนแก่ตาบอดทั้งสองคนนี้ดี

“เอาท่านใส่เกวียนไปฆ่าทิ้งในป่า” ภรรยาเสนอความคิดเห็น สามีแม้จะไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ เพราะตนเป็นคนรักและกตัญญูต่อพ่อแม่มาตลอด แต่เมื่อภรรยารบเร้าไม่รู้จบสิ้น จึงใจอ่อนยอมทำตามที่ภรรยาแนะนำ รุ่งเช้า ได้จัดหาอาหารเลี้ยงดูพ่อแม่เป็นอย่างดี แล้วกล่าวว่า **“ข้าแต่คุณพ่อคุณแม่ ญาติที่หมู่บ้านโน้น ต้องการให้คุณพ่อคุณแม่ไปเยี่ยม พวกเราไปกันในวันนี้เถิด”** ลูกชายให้พ่อแม่นั่งบนเกวียน แล้วออกเดินทาง พอมาถึงกลางป่าส่งเชือกบังคับโคให้พ่อถือไว้แล้วพูดหลอกว่า **“คุณพ่อจับปลายเชือกนี้ไว้ โคจะลากเกวียนไปตามทางนี้ ทราบว่าในป่านี้มีพวกโจรซุ่มอยู่ ลูกจะลงเดินตรวจดูโดยรอบ”** เมื่อลงเดินได้สักครู่หนึ่ง ก็เปลี่ยนเสียงร้องตะโกน ประหนึ่งว่าเสียงโจรดักซุ่มอยู่ แล้วเข้ามาทุบตีทำร้ายบิดามารดา ฝ่ายบิดามารดาเชื่อว่าเป็นโจรจริงๆ แม้จะถูกทุบตีอยู่ ก็ยังร้องบอกให้ลูกรีบหนีไป พ่อแม่แก่แล้วไม่ต้องเป็นห่วง ลูกจงรักษาชีวิตไว้เถิด ลูกชาย พอได้ยินเสียงมารดาบิดาร้องบอกให้รีบหนีไป ไม่ต้องเป็นห่วงพ่อแม่ ก็กลับคิดไม่ได้ว่า **“ตนทำกรรมหนัก พ่อแม่แม้จะถูกเราทุบตีอยู่นี้ ก็ยังร้องคร่ำครวญด้วยความรัก และห่วงใย ให้เรารีบหนีไป โดยมิได้คำนึงถึงชีวิตของตนเอง ” แม้บิดามารดาจะร้องอยู่เช่นนี้ เขาก็ยังกระทำเสียงโจร และทุบบิดามารดาให้ตาย แล้วจึงโยนทิ้งไปในป่าดง แล้วกลับมา ลูกชายเมื่อตายแล้วต้องชดใช้กรรมในนรกเป็นเวลานาน เมื่อพ้นจากนรกแล้ว มาเกิดใหม่ ต้องถูกทุบตีจนแหลกละเอียดอีกหลายร้อย**

ชาติ ในชาติสุดท้ายนี้ แม้จะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ มีฤทธิ์ มีเดช สามารถจะดำดินล่องหนหายตัว เหาะเหิน เดินอากาศได้ แต่ก็ไม่สามารถจะหนีผลกรรมได้ ท่านจึงยอมให้พวกโจรจับทุบจนร่างแหลกเหลว ดังกล่าวมานั่นเอง”

กราบทูลลานิพพาน

พระมหาโมคคัลลานเถระ คิดว่า **“เราควรไปกราบทูลลาพระผู้มีพระภาคก่อนจึงนิพพาน”** ดังนี้แล้ว ก็เรียบเรียงสรีรกาย ประสานกระดูกด้วยกำลังฌาณฤทธิ์ เหาะมาเฝ้าพระบรมศาสดา ถวายบังคมแล้วกราบทูลลานิพพาน

พระพุทธองค์ตรัสถามว่า **“โมคคัลลานะ เธอจะนิพพานที่ไหน เมื่อไร ?”**

“ข้าพระองค์ จะนิพพาน ที่กาฬศิลา ในวันนี้ พระเจ้าข้า”

“โมคคัลลานะ ถ้าอย่างนั้น เธอจงแสดงธรรมแก่ตถาคตก่อน ด้วยว่าการได้เห็นพระเถระเช่นเธอนี้ จะไม่มีอีกแล้ว”

พระเถระได้รับพระพุทธบัญชาเช่นนั้น จึงทำปาฏิหาริย์เหาะขึ้นไปบนอากาศ แสดงพระธรรมเทศนา แล้วลงมาถวายอภิวาทกราบทูลลาไปยังกาฬศิลา และนิพพาน ณ ที่นั่น ตรงกับวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ หลังจากพระสารีบุตรนิพพานได้ ๑๕ วัน

พระผู้มีพระภาคเสด็จไปพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์ทั้งหลาย ทรงเป็นองค์ประธานจุดเพลิงฌาปนกิจศพให้ท่าน ขณะนั้น ฝนดอกไม้ทิพย์ตกลงมาโดยรอบบริเวณ มหาชนพากันประชุมทำสักการะอัฐิธาตุ ตลอด ๗ วัน พระพุทธองค์โปรดให้สร้างเจดีย์บรรจุอัฐิไว้ ณ ที่ใกล้ซุ้มประตูแห่งพระเชตวันมหาวิหารนั้น”

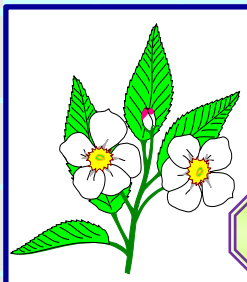

แบบฝึกหัดที่ ๑.๒

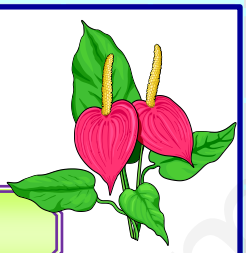

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. การบำเพ็ญประโยชน์ของพระโมคคัลลานะ มีอะไรบ้าง อธิบายมาพอเข้าใจ (๑๐ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. อธิบายเหตุการณ์ในบั้นปลายชีวิตของพระมหาโมคคัลลานะ มาพอเข้าใจ (๑๐ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. อธิบายเหตุการณ์ที่พระมหาโมคคัลลานะ กราบทูลลานิพพาน มาพอเข้าใจ (๑๐ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

www.kroobannok.com

แบบทดสอบหลังเรียน

เล่มที่ ๑ เรื่อง พระมหาโมคคัลลานะ

คำชี้แจง

๑. ให้เลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในกระดาษคำตอบ

๒. แบบทดสอบ มีทั้งหมด ๑๐ ข้อๆ ละ ๑ คะแนน รวม ๑๐ คะแนน เวลา ๑๐ นาที

* *

๑. โกลิตะ คือชื่อของใคร ?

ก. พระสารีบุตร ข. อุปติสสมานพ

ค. พระมหาโมคคัลลานะ ง. สัพพทาฐิ

๒. สาเหตุที่โกลิตะ ได้เป็นเอตทัคคะ คือข้อใด ?

ก. บรรลุโสดาปัตติผล ข. บรรลุโสดาบัน

ค. บรรลุอรหันต์ ง. บรรลุความเห็นแจ้ง

๓. ก่อนบรรลุเป็นเอตทัคคะ พระมหาโมคคัลลานะ ได้เข้าเรียนในลัทธิใด ?

ก. ลัทธิธรรมยุทธ ข. ลัทธิสัญชัย

ค. ลัทธิกายกรรม ง. ลัทธิมหานิยม

๔. ข้อใด **ไม่ถูกต้อง** เกี่ยวกับการแสดงอุบายแก้ง่วงของพระพุทธเจ้า ?

ก. ละง่วงโดยตรึกตรองธรรมะ

ข. ละง่วงโดยการสาธยายธรรม

ค. ละง่วงโดยการเดินจงกรม

ง. ละง่วงโดยการนอนหลับเสีย

๕. พระมหาโมคคัลลานะ มีอิทธิปาฏิหาริย์ เรื่องใด ?

ก. ไปยังภูมิของสัตว์นรก

ข. ไปยังโลกสวรรค์ชั้นต่างๆ

ค. หายตัวไปยังสถานที่ต่างๆ

ง. ข้อ ก และ ข ถูก

www.kroonanok.com

๖. ข้อใดเป็นบุญทานที่เทพบุตร และเทพธิดา ได้กระทำไว้ ?

ก. รักษาคำสัตย์ ข. ห้ามความโกรธ

ค. ถวายอ้อย ง. ถูกทุกข้อ

๗. พระเถระ ทรมานพญานาคด้วยวิธีใด และที่ใด ?

ก. บังให้ควันพิษกลับไปหาพญานาค, กองทราย

ข. พ่นควันพิษใส่พญานาค, กองทราย

ค. บังให้ควันพิษกลับไปหาพญานาค, กองฟาง

ง. พ่นควันพิษใส่พญานาค, กองฟาง

๘. ข้อใดคือความใจกว้างของพระมหาโมคคัลลานะ ?

ก. ให้พระปิณโฑลภารทวาชะเถระได้แสดงฤทธิ์ โดยการเหาะขึ้นไปเอาบาตรของเศรษฐีในเมืองราชคฤห์

ข. ให้พระอนุรุทธะเถระบอกกับทุกคนว่า พระบรมศาสนา ไปแสดงยมกปาฏิหาริย์ แล้วเสด็จขึ้นไปจำพรรษา ณ ดาวดึงส์เทวโลก

ค. ไม่มีข้อใดถูก

ง. ข้อ ก และ ข ถูก

๙. พระมหาโมคคัลลานะนิพพานด้วยสาเหตุใด ?

ก. ชราภาพ ข. โจรทุบตี

ค. ทูลลาพระบรมศาสนาแล้วนิพพาน ง. กลั้นลมหายใจ

๑๐. ในอดีตชาติ พระมหาโมคคัลลานะ กระทำสิ่งใดบ้าง ซึ่งเป็นผลให้ได้รับทุกข์ในชาติต่อมา ?

ก. เลี้ยงดูบิดามารดาจนตาย ข. ทุบตีบิดามารดาจนตาย

ค. เชื่อคำยุแหย่ของภรรยา ง. เป็นโจรปล้นชาวบ้าน

* *

www.kroomanok.com

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน
เรื่อง พระมหาโมคคัลลานะ

๑. ค
๒. ก
๓. ข
๔. ง
๕. ง
๖. ง
๗. ก
๘. ง
๙. ข
๑๐. ข

www.kroobannok.com

เฉลยแบบฝึกหัดที่ ๑.๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. บอกชาติกำเนิดของพระมหาโมคคัลลานะ อธิบายมาพอเข้าใจ (๑๐ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

..... (อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน) .....

๒. บอกสาเหตุที่พระมหาโมคคัลลานะได้เป็นเอตทัคคะ อธิบายมาพอเข้าใจ (๑๐ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

..... (อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน) .....

๓. พระพุทธเจ้าแสดงธรรมให้พระมหาโมคคัลลานะฟัง คือเรื่องใด อธิบายมาพอเข้าใจ (๑๐ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

..... (อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน) .....

www.kroobannok.com

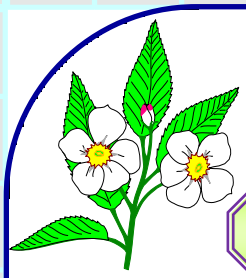

เฉลยแบบฝึกหัดที่ ๑.๒

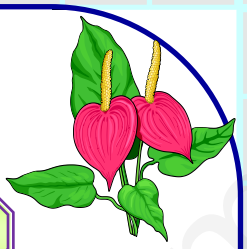

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. การบำเพ็ญประโยชน์ของพระโมคคัลลานะ มีอะไรบ้าง อธิบายมาพอเข้าใจ (๑๐ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

..... (อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน) .....

๒. อธิบายเหตุการณ์ในบั้นปลายชีวิตของพระมหาโมคคัลลานะ มาพอเข้าใจ (๑๐ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

..... (อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน) .....

๓. อธิบายเหตุการณ์ที่พระมหาโมคคัลลานะ กราบทูลลานิพพาน มาพอเข้าใจ (๑๐ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

..... (อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน) .....

www.kroobannok.com

แบบบันทึกคะแนนประเมินตนเอง

ชื่อ.....นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

ลำดับที่	รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คิดเป็นร้อยละ	ผลการประเมิน	
					ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑	แบบทดสอบก่อนเรียน					
๒	แบบฝึกหัดที่ ๑.๑					
๓	แบบฝึกหัดที่ ๑.๒					
๔	แบบทดสอบหลังเรียน					

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(นายสหวุฒิ ทวีศักดิ์)

หมายเหตุ

เกณฑ์ผ่านร้อยละ ๘๐ ทุกรายการประเมิน

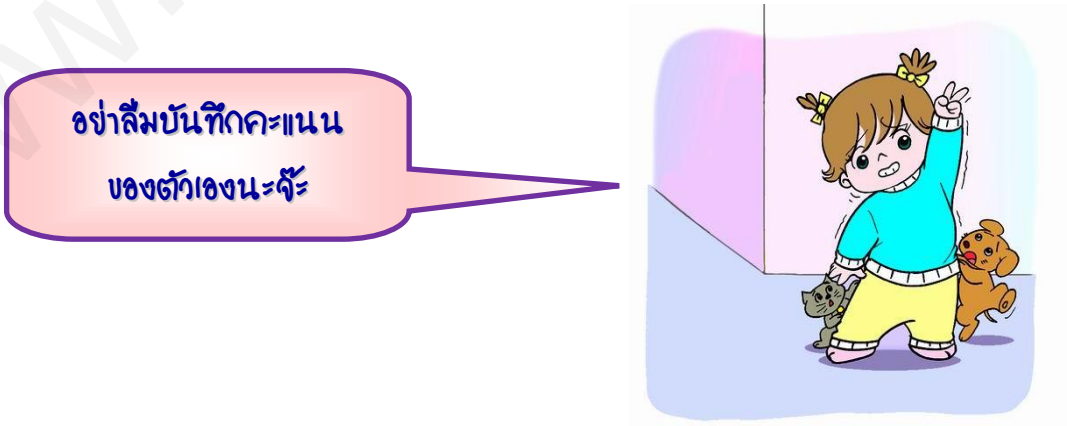

www.kroobanmok.com

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. การทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาคาร, 2541.x

ถวัลย์ มาศจรัส. การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ แกรมมี่. 2540.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สมศักดิ์ ศรีมาโนช. การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2543.

http://th.wikipedia.org/wiki/พระมหาโมคคัลลานะ

http://www.gongtham.net/my_data/luksut/anududdha/5bud_04.html

www.kroobannok.com

ประวัติย่อผู้จัดทำ

ชื่อ นายสหวุฒิ ทวีศักดิ์

วัน เดือน ปีเกิด วันที่ ๒๓ เดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๑๐

ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ ๘๑/๔ หมู่ที่ ๑ บ้านนาน้อย (ตะเว็นตกวัดเดิม) ตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ ๓๐๑๑๐

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๓๐๖/๑ หมู่ที่ ๖ บ้านภูมิเหนือ ตำบลห้วยเหนือ อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ ๓๓๑๔๐

ตำแหน่งหน้าที่การงาน ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านสระบานสามัคคี ตำบลสำโรงตาเจ็น อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

โทรศัพท์ ๐๔๕ – ๖๖๐๓๖๑ มือถือ ๐๘๑ – ๗๓๐๐๓๒๙

E – mail : sahavut_taveesak@hotmail.com

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนสระบานสามัคคี ตำบลสำโรงตาเจ็น อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๓

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๒๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนกุลโน ตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

พ.ศ. ๒๕๒๘ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนพิมายวิทยา ตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

พ.ศ. ๒๕๔๑ ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชามัธยมศึกษา วิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๕๐ ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านสระบานสามัคคี ตำบลสำโรงตาเจ็น อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๕ ครู คศ.๑ โรงเรียนบ้านสระบานสามัคคี ตำบลสำโรงตาเจ็น อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

พ.ศ. ๒๕๕๕ – ปัจจุบัน ครู คศ.๒ โรงเรียนบ้านสระบานสามัคคี ตำบลสำโรงตาเจ็น อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

รางวัลที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๕๕ รางวัล **"หนึ่งแสนครูดี"** จากคุรุสภา

พ.ศ. ๒๕๕๕ **รางวัลระดับเหรียญทอง** กิจกรรม ครูผู้สอนยอดเยี่ยม ระดับประถมศึกษา ด้านบริหารจัดการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **(OBEC AWARDS)** งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ ๖๒ จังหวัดชัยภูมิ

พ.ศ. ๒๕๕๖ รางวัล **"ครูแสนดี"** ครูดีศรีสังคม จากคุรุสภาเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๓

พ.ศ. ๒๕๕๖ **รางวัลระดับเหรียญทอง** กิจกรรม ครูผู้สอนยอดเยี่ยม ระดับประถมศึกษา ด้านบริหารจัดการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **(OBEC AWARDS)** งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ ๖๓ จังหวัดนครพนม – จังหวัดมุกดาหาร

www.KruDuanok.com